

Arbeids- og sosialdepartementet
Pensjonsavdelingen
postmottak@asd.dep.no

Saksbehandler: Stig Sæther

Deres ref.

Vår ref.

Jnr. ref.
140104

Arkiv

Dato
22.5.2014

HØRINGSUTTALELSE - UTKAST TIL FORSKRIFTER I FORBINDELSE MED INNFØRING AV NY UFØREPENSJON I OFFENTLIG TJENESTEPENSJON (OVERGANGSREGLER, INNTEKSPRØVING OG SAMORDNING)

Det vises til Arbeids- og sosialdepartementets høringsbrev og høringsnotat av 21.3.2014.

Oslo Pensjonsforsikring AS (OPF) er av den generelle oppfatning at forskriftsforslagene er godt tilpasset det vedtatte regelverket for ny uføreordning i offentlige tjenstepensjonsordninger. Høringsnotatet avklarer en del spørsmålsstillinger vi har hatt til gjennomføringen, men det gjenstår etter vår oppfatning fremdeles noen åpne spørsmål som vi vil komme tilbake til i høringsuttalelsen.

Forslagene til forskrifter om overgangsregler gjelder direkte de lovfestede tjenstepensjonsordningene, men det legges til grunn at forskriftene på samme måte som endringene i pensjonslovene, forutsettes innført også i offentlige tjenstepensjonsordninger som ikke er lovfestet.

Foreslått overgangsforskrift for uførepensjon i offentlige tjenstepensjonsordninger

Det foreslåtte overgangsregelverket omhandler særlig den omregningen som må foretas i løpende uførepensjoner fra tjenstepensjonsordningen på det tidspunkt nytt regelverk trer i kraft. Det er forutsatt at medlemmer skal beholde det samme pensjonsbeløpet fra den offentlige tjenstepensjonen (før skatt) som de hadde før overgangstidspunktet. Det er dessuten foreslått å gi en kompensasjon for særskilte grupper som kommer dårlig ut av de generelle regelverksendringene.

Det er virkningstidspunktet for ytelsen som er avgjørende for om ytelsen regnes som gammel eller ny uførepensjon i forhold til omregningen. Dette gir et klart utgangspunkt for tjenstepensjonsleverandørene.

I forskriftsforslaget fastslås det at midlertidige og varige uførepensjoner skal videreføres som ny uførepensjon slik at de gamle pensjonene løper videre men med nye regler for inntekt, endringer, etteroppgjør osv. Det er foreslått egne overgangsregler for barnetillegg.

I to overgangssituasjoner skal man i henhold til forslaget beregne ny pensjon etter nye regler:

- Der det er innvilget bruttopensjon fra tjenstepensjonsordningen (under 50 prosent) og det senere innvilges ny uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger i folketrygden.
- Når det er innvilget midlertidig uførepensjon i samsvar med arbeidsavklaringspenger i folketrygden, som senere går over til uføretrygd.

I praksis skjer det ofte endringer knyttet til en kombinasjon av uførepensjon og arbeidsavklaringspenger fra folketrygden slik at graden av varige uføreytelser øker mens den midlertidige ytelsen reduseres. OPF kan ikke se at denne problemstillingen er løst i foreslått forskrift.

Pensjonen skal i henhold til foreslått forskrift utmåles etter nye regler men på grunnlag av et fiktivt pensjonsgrunnlag som skal reguleres i samsvar med endringen av G. Det er utbetalt ytelse i ordningen før overgangstidspunktet som er styrende for omregningen til fiktivt pensjonsgrunnlag, og ikke den fastsatte uføregraden før overgangstidspunktet.

Det fiktive grunnlaget skal justeres i forhold til full opptjening og full uførhet.

Forskriftsforslaget kap. 2 - Overgang til ny uførepensjon når pensjonisten har uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden

Kapitlet omhandler omregningsreglene for gammel uførepensjon i tjenstepensjonsordningen.

Utgangspunktet synes greit: pensjonen skal omregnes og utmåles i henhold til nye regler, men etter et omregnet, fiktivt pensjonsgrunnlag. Det fiktive pensjonsgrunnlaget skal fastsettes slik at utbetalingen fra tjenstepensjonsordningen kronemessig skal utgjøre samme beløp før og etter omregningen. Barnetillegg skal holdes utenfor ved beregningen av det fiktive pensjonsgrunnlaget. Det fiktive pensjonsgrunnlaget skal oppjusteres slik at det representerer full tjenestetid og en uføregrad på 100 prosent.

Etter OPFs oppfatning vil det styrende elementet for utbetaling fra ordningen, etter konverteringen være utbetalingsgraden som er knyttet til den fastsatte inntektsgrensen. (jf. Pensjonskasseloven § 29.) Dette utgangspunktet får betydning for en del forutsetninger som vi kommer tilbake til.

OPF legger til grunn at inntektsgrensen skal fastsettes ut fra den samlede inntekten som medlemmet kan antas å ha både fra offentlig og privat arbeidsgiver. Den eneste inntekten tjenstepensjonsordningen kjenner på konverteringstidspunktet er imidlertid den inntekt medlemmet har i offentlig ordning. Vi legger til grunn at pensjonsordningens kjente inntektsgrense kan benyttes som antatt fremtidig inntekt ved konverteringen, med åpning for korrigerende fra medlemmet selv.

Et spørsmål av samme art som problemstillingen over, gjelder forutsetningen om at tjenstepensjonsordningen ikke skal utbetale pensjon når inntekten utgjør mer enn 80 prosent av samlet inntekt før uførhet (Pensjonskasseloven §29, 5.ledd). Det antas at tjenstepensjonsordningen også her forventes å legge tidligere inntekt fra både fra privat og offentlig sektor til grunn ved fastsettelsen av grensen. Dette er opplysninger ordningene ikke har tilgang på i dag og kontroll med inntektsgrensen må følgelig skje på grunnlag av de inntektsopplysninger ordningen har i dag, til vi eventuelt får tilgang på informasjon også fra privat sektor.

I henhold til nytt regelverk er det dessuten forutsatt at uførepensjon ikke skal ytes med lavere grad enn 20 prosent (Pensjonskasseloven § 27, 3.ledd siste setning.) Under denne bestemmelsen synes ordlyden å tale

for at den nedre grensen for utbetaling av uføreytelsen relaterer seg til det prosentvise inntektstapet i den medlemspliktige offentlige stillingen.

OPF ber om at departementet klargjør de ovennevnte forholdene dersom forutsetningene vi har tatt ikke samsvarer med det departementet har lagt til grunn.

Forskriftsforslaget kap. 3 - Overgang for tilfeller der pensjonisten har gammel uførepensjon etter tjenstepensjonslovene med uføregrad lavere enn 2/3 uten rett til å motta folketrygdtytelse

De foreslåtte beregningsreglene er klare for denne gruppen men de samme forutsetningene som er nevnt i tilknytning til forskriftens kapittel 2.

OPF registrerer at medlemmer som har en uføregrad på 20 prosent eller mindre, fort kan komme til å miste sin ytelse fra tjenstepensjonsordningen etter de nye reglene om inntektsavkortning selv om de får beholde ytelsen på konverteringstidspunktet.

Forskriftsforslaget kap 4 - Overgang til ny uførepensjon når pensjonisten har gammel uførepensjon etter tjenstepensjonslovene med en uføregrad på 2/3 eller mer uten rett til å motta en folketrygdtytelse

OPF har ikke denne type ytelse hjemlet i pensjonsvedtektene. Vi har derfor ikke kommentarer eller spørsmål til de foreslåtte forskriftene.

Forskriftsforslag kap 5 - Overgangsregler for barnetillegg

Barnetillegg skal holdes utenfor ved omregning av gammel uføreordning til ny uføreordning og det er foreslått egne overgangsregler for barnetilleggene.

De foreslåtte reglene fastslår at det først skal fastsettes et referansebeløp som utgjør summen av barnetillegg rett forut for virkningstidspunktet for de nye reglene, justert for eventuell manglende medlemstid og delvis uføregrad. Referansebeløpet skal deretter reduseres forholdsmessig i forhold til manglende tjenestetid og eventuell uføregrad lavere enn 100 prosent. Det legges til grunn at det er uføregraden korrigert for faktisk inntekt som skal legges til grunn i beregningen, og ikke den faste uføregraden.

Forskriftsforslaget § 12 siste ledd, fastslår at etter hvert som barn det ytes barnetillegg for fyller 18 år, skal det fastsettes nytt referansebeløp i henhold til bestemmelsens første ledd. Første ledd tar imidlertid utgangspunkt i det beløpet tillegget utgjør på overgangstidspunktet. OPF forstår det slik at man da må beregne barnetillegget på nytt på grunnlag av tidligere regler for barnetillegg for så å omregne referansebeløpet. Beregningen av nytt referansebeløp når barn blir 18 år bør etter OPFs oppfatning klargjøres.

I forskriftsforslaget § 14 foreslås det en begrensingsregel der det kommer nye barn til etter konverteringstidspunktet. Denne regelen er etter OPFs oppfatning hensiktsmessig.

Foreslått overgangsforskrift om samordning

Forslaget bygger på at enkelte grupper som får en høyere ytelse fra folketrygden for å kompensere for den høyere beskatningen, ikke skal miste denne i samordningen med en annen samordningspliktig ytelse.

Forutsetningen har vært at man ønsker at disse beholder samme pensjonsbeløpet (før skatt) som de hadde før overgang til nytt regelverk.

For pensjonister som mottar bruttoberegnete pensjoner (særalder og brutto-ektefellepensjoner) er dette foreslått løst ved at samordningsfradraget i folketrygden fastsettes til det samme beløpet som det utgjorde umiddelbart før overgangstidspunktet. Dersom uføregraden endres, er det foreslått at samordningsfradraget i folketrygden endres forholdsmessig. OPF legger til grunn at det er endring i utbetalingsgraden som vil være avgjørende i forhold til forholdsmessigheten. Det er videre foreslått at samordningsfradraget reguleres i samsvar med G.

For personskadetrygd er det lagt opp til en tilsvarende prosess.

For personer som har en kombinasjon av alle disse ytelsene, er det foreslått at summen av tjenstepensjon og personskadetrygden (etter samordning) blir uendret.

Det er OPFs oppfatning at de reguleringer som er foreslått vil ha den ønskede virkningen på ytelsene.

Departementet har stilt spørsmål om høringsinstansene ser behov for endringer i gjeldende samordningsforskrifter som en følge av innføring av den foreslåtte forskriften. OPF har ikke funnet grunnlag for å gjøre materielle endringer i gjeldende samordningsforskrifter, men finner grunn til å påpeke at forskriftene til samordningsloven generelt er uoversiktige og komplekse. På generelt grunnlag er OPF av den oppfatning at en generell gjennomgang og modernisering av forskriftene ville vært ønskelig.

OPF har heller ikke funnet grunnlag for å be om endringer i forskrift om meldesystem etter samordningsloven.

Foreslått forskrift om inntektsprøving og etteroppgjør

Det er OPFs generelle oppfatning at de tankene som ligger til grunn for forslaget er gode og samsvarer godt med arbeidslinja.

I forskriftsforslaget § 3 foreslås utfyllende regler for hvordan inntekt skal føre til reduksjon av pensjonen fra tjenstepensjonsordningene. Det legges opp til en praksis som bygger på dokumentasjon fra den enkelte. OPF støtter forslaget slik det foreligger.

I forslaget § 4 er det gitt utfyllende bestemmelser om reduksjon av pensjon. Selve avkortingen er klar, det er imidlertid ikke problematisert hvordan eventuelt medlemsberettigelse i den stilling der man har inntekt, skal påvirke opptjening av alderspensjonsrettigheter. Dersom uførepensjonist med 100 prosent uførepensjon beregnet ut fra 100 prosent stilling prøver ut sin arbeidsevne i offentlig sektor, kan aktiv medlemsgrad og medlemsgrad som pensjonist komme til å overstige 100 prosent dersom man viderefører dagens regelverk for medlemsopptjening. Dette vil påvirke opptjeningen av alderspensjonsrettigheter i tjenstepensjonsordningen.

Også i forhold til utprøving av arbeidsevnen i privat sektor, risikerer man at medlemmet får mer enn full opptjening av alderspensjonsrettigheter. En person som er 100 prosent ufør fra en 100 prosent stilling, og som får mulighet til å utprøve sin arbeidsevne i 50 prosent stilling i privat sektor, vil få avkortet sin

uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen, men vil opprettholde en medlemstid i denne perioden på 100 prosent dersom 100 prosent uføregrad opprettholdes, slik som reglene praktiseres i dag. I tillegg vil vedkommende kunne ha opptjening i den stillingen vedkommende jobber i.

OPF mener det vil gi urimelige utslag om alderspensjonsopptjeningen skal foregå i henhold til gjeldende regler under ny tjenstepensjonsordning. Det rimelige ville være å gi fortsatt alderspensjonsopptjening i henhold til den utbetalingsgraden medlemmet til enhver tid vil ha. Denne vil imidlertid først være klar etter ligningsårets etteroppgjør. Området bør utredes og reguleres slik at opptjeningsreglene blir behandlet likt i de forskjellige ordningene og slik at gjennomføring av Overføringsavtalen ikke blir skadelidende.

Forskriftsforslaget § 5 gir utfyllende bestemmelser om det årlige etteroppgjøret. Det er her foreslått at innkreving av for høy pensjon skal kreves tilbake uten hensyn til skyld. Dette forenkler etteroppgjøret for tjenstepensjonsordningene og OPF støtter forslaget. Det er imidlertid foreslått at etterbetalingskrav kun kan foretas med et trekk i ytelsen fra tjenstepensjonsordningen opp til 10 prosent av samlet månedlig utbetaling. Avhengig av hvor god informasjon tjenstepensjonsordningen får undertiden i utbetalingsåret, legger vi til grunn at det i enkelte tilfeller kan bli forholdsvis store etteroppgjør. Med en så begrenset adgang til trekk i pensjon som det legges opp til, kan tilbakebetalingen komme til å gjennomføres over flere år og flere etteroppgjørprosesser. Dette synes lite heldig både overfor medlemmet og for ordningen. OPF ber departementet vurdere om det bør fastsettes en frist for tilbakebetaling av etteroppgjørskravet, fortrinnsvis slik at oppgjøret er gjennomført før nytt etteroppgjør skal gjennomføres. Etter vår oppfatning vil dessuten et medlem som mottar uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, ha større mulighet for høyere trekk i uførepensjonen fra tjenstepensjonsordningen, enn medlemmer som mottar hele sin kompensasjon fra tjenstepensjonsordningen. OPF ber departementet uansett vurdere å heve grensen for hvor stor andel av tjenstepensjonen som kan trekkes for nedbetaling av etteroppgjørskravet.

Det er foreslått nedre grenser for etterbetaling og tilbakekreving, som OPF ikke har innsigelser til.

Utover det ovennevnte har OPF ingen ytterligere kommentarer til den foreslåtte regelen om etteroppgjør og legger til grunn at praksis vil bli relativt samsvarende med det etteroppgjøret som i dag gjennomføres for AFP.

Foreslått forskrift om samordning av enke- og enkemannspensjon fra tjenstepensjonsordning med uføretrygd

Departementet foreslår nye regler for fastsettelse av samordningsfradraget for enker og enkemenn som mottar uførepensjon med ektefelle tillegg fra folketrygden.

Forslaget innebærer at hele gjenlevendetillegget som er innvilget i henhold til folketrygdlovens § 12-18 første ledd, skal samordnes med tjenstepensjonen.

OPF ser at dette kan falle uheldig ut for enkelte og heldig ut for andre, men har ingen kommentarer utover dette.

Foreslått forskrift om unntak fra samordning av AFP fra 65 år med uføretrygd

Forslaget legger opp til at samordning med vedtektsfestet AFP skal bortfalle ved innføring av nytt regelverk. Dette vil medføre en forskjellsbehandling mellom medlemmer som har rett til alderspensjon fra tjenstepensjonsordningen for eksempel på grunnlag av særaldersgrense og de som tar ut vedtektsfestet AFP fra samme tidspunkt.

OPF kan ikke se grunnlaget for at den gruppen forskriften er ment for, skal stilles vesentlig annerledes enn alderspensjonister med ordinær tjenstepensjon før fylte 67 år.

OPF ber om avklaring

OPF kan ikke se at det er avklart overgangsregler for personer som ved overgangstidspunktet har mulighet til å tjene 1 G uten at dette påvirker uføregraden. Tjenstepensjonsordningene har i stor grad fulgt folketrygden med hensyn til inntektsgrenser. For folketrygden er det vedtatt at disse som en overgangsordning kan tjene 60.000 pr år i stedet for 0,4 G til og med 2018. Regelverket som er foreslått for offentlige ordninger bygger i utgangspunktet på de samme prinsippene (det er sagt eksplisitt flere steder, og kommer også til uttrykk i for eksempel Pensjonskasseloven § 12.) Vi kan imidlertid ikke se at det er foreslått overgangsregler for denne gruppen innenfor offentlige tjenstepensjoner, og ber om en eventuell bekreftelse på at departementet har tenkt å avvike fra parallelliteten med overgangsreglene i folketrygden på dette punkt, og eventuell begrunnelse for dette.

Oppsummering

Forslaget om nye forskrifter avklarer en del praktiske forhold knyttet til omregning av gammel til ny uførepensjon. Det er imidlertid en rekke spørsmål som fremdeles står uavklart og som vi ber departementet komme med avklaringer på så snart som mulig.

Med hilsen
for Oslo Pensjonsforsikring AS

Stig Sæther
pensjonsdirektør